

Het Europese ecosysteem voor muziek

Een conceptuele kaderdefinitie van een Europees ecosysteem voor muziek om de onderlinge diversiteit, creativiteit en solidariteit te begrijpen en te stimuleren, zodat het competitief, veerkrachtig en aantrekkelijk wordt.

Beknopte samenvatting

De Europese muzieksector bevindt zich in de 21e eeuw op een beslissend keerpunt. De vraag naar muziek heeft een nieuw niveau bereikt, met financiële resultaten in de belangrijkste bedrijfstakken van de sector die wijzen op een robuuste heropleving na de coronapandemie. Tegelijkertijd zorgt een verschuiving van sociale, culturele en technische trends voor een toenemende complexiteit, naast een veranderende dynamiek en onderlinge afhankelijkheden binnen de sector.

De opvatting dat de muzieksector in toenemende mate wordt gekenmerkt door zijn complexiteit en onderlinge afhankelijkheid, leidt ertoe dat de sector minder wordt gezien als een traditionele lineaire waardeketen en meer als een ecosysteem voor muziek. De trend om een complexe sector te benaderen als een ecosysteem zien we ook in andere sectoren en vormt het uitgangspunt van de industriële EU-strategie.

In deze tekst beschrijven we **het Europese ecosysteem voor muziek als een netwerk van spelers in de muzieksector, hun omgeving, hun onderlinge afhankelijkheden en interacties door de productie, distributie en consumptie van muziek, zodat er waarde wordt gecreëerd voor het systeem zelf en voor de systemen waar het deel van uitmaakt.**

In deze definitie variëren de actoren van muzikanten en publiek tot beleidsmakers. Deze kunnen ook een digitaal karakter hebben, bijv. algoritmen of AI. Hun omgeving bestaat uit materiële activa zoals podia of digitale infrastructuur, naast immateriële aspecten zoals voorschriften en wetgevingen, sociale verdragen of politieke ideeën. De spelers binnen een ecosysteem zijn niet alleen onderling verbonden, ze zijn ook van elkaar afhankelijk en creëren waarde door anderen op een culturele, economische en sociale manier te beïnvloeden.

De sector kan worden beschouwd als een bijzonder adaptief en responsief ecosysteem dat in staat is het hoofd te bieden aan algemene crisisontwikkelingen zoals klimaatverandering, een tekort aan arbeidskrachten of veranderde consumentenvoorkeuren, maar ook aan sectorspecifieke uitdagingen zoals marktconsolidatie, ‚platformisering‘ en de identificatie van beleidsvereisten voor een duurzame en veerkrachtige toekomst.

Als gevolg van de uitdagingen kunnen we, met name in de Europese muzieksector, vaststellen dat er in de volledige muzieksector nieuwe medegeorganiseerde ecosysteemstructuren ontstaan waaraan een groeiend aantal kleine en middelgrote spelers deelneemt en die gebaseerd zijn op samenwerking, innovatie en diversiteit, zoals meer open muzieknetwerken, d.w.z. meer ‘open city’ muziekactiviteiten en meer ‘open music’ conferenties en -festivals. Deze structuren maken oriëntatie en samenwerking mogelijk over de bestaande grenzen van sectoren en culturen heen. Ze creëren een conceptuele openheid naar andere verwante ecosystemen die losstaan van muziek, zoals het onderwijssysteem, het gezondheids- en welzijnssysteem, en zelfs naar stedelijke plannings- en ontwikkelingssystemen.

Europa biedt een unieke en rijke voedingsbodem voor deze ontwikkelingen. In vergelijking met de Amerikaanse muziekmarkt loopt Europa achter als het gaat om investeringsgedreven marktkracht, maar met zijn bestaande medegeorganiseerde structuren kan het Europese ecosysteem voor muziek worden opgevat als een tegenwicht voor de Noord-Amerikaanse of de snelgroeiende Aziatische muzieksector. Om het Europese ecosysteem voor muziek te verbeteren, zijn economische capaciteiten en veerkracht te vergroten en muziek in staat te stellen zijn sociale en culturele impact te optimaliseren, moeten deze structuren worden ondersteund. Het concept van een muzieksector als ecosysteem biedt nieuwe mogelijkheden voor beleidsmaatregelen en ondersteuningsmechanismen om de sector te versterken en te helpen bij het behouden van zijn concurrentievoordeel, waaronder het stimuleren van onderwijs, het investeren in langetermijnplannen, het optimaliseren van overloopeffecten met verwante sectoren, het versterken van de sociaaleconomische situatie van individuele artiesten, het ondersteunen van lokale creatieve gemeenschappen en het aannemen van een op gegevens gebaseerd beleid. Een toekomstgericht Europees muziekbeleid op basis van deze actielijnen zou de ontwikkeling van nieuwe, meer open structuren kunnen stimuleren, bestaande structuren kunnen versterken en het volledige potentieel van het ecosysteem voor muziek kunnen verwezenlijken.